

RO

RO

RO

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 21.4.2010
COM(2010)173 final

**RAPORTUL COMISIEI
CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
PRIVIND REEXAMINAREA INTERMEDIARĂ A MANDATULUI EXTERN AL BEI**

{SEC(2010) 442}

CUPRINS

1.	Introducere	3
2.	Relevanța și rezultatele operațiunilor BEI pe regiuni	3
2.1.	Țări aflate în faza de preaderare	4
2.2.	Țări vecine.....	5
2.2.1.	Vecinătatea mediteraneeană.....	5
2.2.2.	Vecinătatea estică și Rusia	6
2.3.	Asia și America Latină (AAL).....	7
2.4.	Africa de Sud.....	8
3.	Valoarea adăugată a operațiunilor BEI și a garanției UE	8
3.1.	Valoarea adăugată financiară	8
3.2.	Valoarea adăugată nefinanciară	9
4.	Cooperarea cu Comisia și cu IFI/IFBE	10
4.1.	Cooperarea cu Comisia	10
4.2.	Cooperarea cu IFI/IFBE	11
5.	Concluzie.....	11

1. INTRODUCERE

Din activitățile totale ale Băncii Europene de Investiții (BEI), aproximativ 10% sunt activități în afara UE. În 2009, în cadrul finanțării totale de 79,1 miliarde EUR asigurată de BEI, proiectele semnate în afara UE s-au ridicat la 8,8 miliarde EUR.

Majoritatea operațiunilor de finanțare externe ale BEI beneficiază de o garanție bugetară din partea UE, care acoperă riscuri politice sau suverane. Această garanție este oferită prin intermediul unui mandat (așa-numitul „mandat extern”) care ia forma unei decizii a Parlamentului European și a Consiliului. Recent, garanția UE a fost reînnoită prin Decizia nr. 633/2009/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009¹ (denumită în continuare „decizia”). Mandatul extern pentru perioada 2007–2013 include în prezent 64 de țări și/sau teritorii: țări aflate în faza de preaderare, țări vecine, țări din Asia și din America Latină, precum și Republica Africa de Sud.

Activitatea BEI în țările ACP este, în schimb, reglementată prin Acordul de parteneriat ACP-UE (denumit în continuare „Acordul de la Cotonou”) și finanțată din Fondul European de Dezvoltare (FED)².

Pe lângă împrumuturile acordate în cadrul mandatului extern și al Acordului de la Cotonou, BEI poate acorda, pe risc propriu, împrumuturi în țări terțe pentru operațiuni de tip *investment grade*, pe baza articolului 16 din statutul său.

Articolul 9 din decizie prevede prezentarea de către Comisie a unui raport intermediar privind aplicarea acesteia, însoțit de o propunere de modificare bazată, între altele, pe o evaluare externă. Prezenta comunicare („raportul”) și documentul de lucru al serviciilor Comisiei atașat („documentul de lucru”), denumite împreună în continuare „evaluarea”, se bazează pe o evaluare externă supravegheată și gestionată de un Comitet director al „înțelepților” (SCWP - *Steering Committee of Wise Persons*), pe o evaluare efectuată de o firmă externă de consultanță (COWI) și pe evaluările specifice realizate de departamentul de evaluare al BEI. Evaluarea prezintă și evaluează activitatea de finanțare a BEI în cadrul mandatului actual, până la sfârșitul anului 2009. Documentul de lucru al serviciilor include, de asemenea, o prezentare detaliată a activității de finanțare externă a BEI în 2009. În consecință, întregul pachet constituie raportul intermediar prevăzut la articolul 9, precum și raportul anual pentru 2009 prevăzut la articolul 6 din decizie. Propunerea legislativă de modificare a deciziei, care însoțește raportul, se bazează pe constatările acestuia.

2. RELEVANȚA ȘI REZULTATELE OPERAȚIUNILOR BEI PE REGIUNI

În urma evaluării, s-a constatat că operațiunile BEI efectuate în cadrul mandatului în perioada 2000–2009 au fost conforme cu politicile externe ale UE, precum și faptul că acestea din urmă au fost definite în linii mari, lăsând, în majoritatea sectoarelor activității de investiții, un spațiu larg de intervenție pentru BEI. Evaluarea a arătat că o prioritizare strategică a

---

¹ Decizia de acordare a unei garanții comunitare Băncii Europene de Investiții pentru pierderile rezultate din împrumuturi și garanții la împrumuturi acordate unor proiecte din afara Comunității (JO L 190, 22.7.2009, p. 10).

² În plus, BEI pune la dispoziție, din resurse proprii, o facilitare de împrumut pentru țările ACP, acoperită de o garanție din partea statelor membre.

obiectivelor ar fi contribuit în mai mare măsură la atingerea obiectivelor-cheie ale politicilor UE. În consecință, aceasta sugerează stabilirea unei legături mai clare între obiectivele politicilor UE și implementarea operațională a acestora de către BEI.

Evaluarea a condus în continuare la concluzia că sistemul actual de fixare a unor obiective regionale în considerentele deciziei de mandat este relativ rigid, deoarece nu ține seama de evoluția politicilor UE, de priorități și de schimbarea circumstanțelor. În același timp, sistemul actual comportă riscul ca BEI să urmărească prea multe obiective distincte, limitând marja BEI de a oferi valoare adăugată în domeniile în care deține un avantaj comparativ.

Tabelul următor prezintă sumele angajate sub semnătura BEI, cu garanția UE, defalcate pe regiuni. La sfârșitul anului 2009, după trecerea a 3 ani din mandatul de 7 ani, sau după trecerea a 43% din perioada de timp respectivă, a fost semnat un procent de 46% din plafonul total al mandatului. La nivel regional există însă diferențe semnificative: utilizarea fondurilor mandatului a fost în mod special ridicată în țările aflate în faza de preaderare și în Asia, s-a situat în zona mediei în Vecinătatea sudică și în America Latină și a fost scăzută în Vecinătatea estică și în Rusia. Datorită bunei evoluții înregistrate până în prezent în implementarea mandatului și finanțării anticipate acordate de BEI ca răspuns la criza care va continua probabil de-a lungul anului 2010, este posibil ca BEI să atingă unele plafoane regionale înainte de sfârșitul perioadei de mandat, în special în țările aflate în faza de preaderare și în cele din Asia și din America Latină (AAL).

Tabelul 1 – Nivelul angajamentelor în cadrul mandatului 2007–2013, la sfârșitul anului 2009

	Plafon de finanțare pentru 2007–2013 (milioane EUR)	Semnături nete la 31.12.2009 (milioane EUR)	Semnături nete la 31.12.2009 (% din plafon)
Țări aflate în faza de preaderare	8,700	5,262	60
Vecinătatea sudică	8,700	3,860	44
Vecinătatea estică și Rusia	3,700	403	11
Asia	1,000	616	62
America Latină	2,800	1,305	47
Africa de Sud	900	483	54
Total	25,800	11,929	46

Documentul de lucru al serviciilor conține o analiză detaliată a distribuției finanțării acordate de BEI în cadrul mandatului pe sector, pe regiune și în total, precum și ratele plăților.

2.1. Țări aflate în faza de preaderare

Dintre mandatele regionale, mandatul pentru țările aflate în faza de preaderare are cea mai largă sferă de cuprindere, întrucât BEI poate sprijini marile priorități ale Acordurilor de aderare și de parteneriat european și ale Acordurilor de stabilizare și asociere.

Finanțarea acordată de BEI țărilor aflate în prezent în faza de preaderare, atât cu garanție comunitară, cât și pe riscul propriu al Băncii, a crescut substanțial în perioada 2000–2009, în

special ca urmare a creșterii puternice a activității în Turcia (de la o medie de 500 milioane EUR/an la începutul perioadei 2000–2007, la mai mult de 2,5 miliarde EUR/an în 2008 și 2009). În 2009, împrumuturile totale acordate de BEI țărilor aflate în faza de preaderare au atins 4,3 miliarde EUR, din care 2,9 miliarde EUR cu garanție UE.

Principalul domeniu de activitate a fost sectorul transporturilor, care a beneficiat, în cadrul mandatului precedent, de un procent de 50% din volumul total al împrumuturilor, iar în cadrul mandatului actual, de un procent de 39%, până acum. Următorul domeniu de activitate este reprezentat de împrumuturile globale, în special pentru IMM-uri, care au crescut de la 22% în mandatul precedent, la 30% în mandatul actual. Intensificarea semnificativă a activității în sectorul IMM-urilor în ultimii ani a fost determinată de necesitatea de a sprijini sectorul financiar în Europa Centrală și de Est pentru a finanța economia reală în timpul crizei financiare. De asemenea, aceste eforturi au condus BEI către o cooperare strânsă cu BERD și cu Grupul Băncii Mondiale în cadrul unui plan de acțiune comun al instituțiilor financiare internaționale (IFI). În 2008 și 2009, au fost semnate în țările aflate în faza de preaderare împrumuturi globale destinate finanțării IMM-urilor în valoare de 3,8 miliarde EUR, reprezentând 49% din totalul operațiunilor BEI. În mod corespunzător, nivelul plăților anuale s-a dublat față de cel atins în 2007.

Evaluarea a arătat că, în contextul procesului de extindere, BEI a acordat un sprijin semnificativ țărilor aflate în faza de preaderare prin finanțarea proiectelor importante și promovarea politicilor UE. Cu toate acestea, partea din împrumuturi destinată infrastructurii de mediu a fost mică (4% și, respectiv, 2% din volumul împrumuturilor acordate în cadrul celor două mandate), fiind necesară majorarea semnificativă a acesteia în conformitate cu prioritatea conferită acestui sector în cadrul *acquis*-ului comunitar, precum și cu marile investiții necesare pentru îndeplinirea obligațiilor decurgând din *acquis*. În cazul proiectelor de infrastructură de mediu, rata plăților a fost deosebit de scăzută, din cauza complexității inerente și a poverii administrative care caracterizează aceste proiecte, motiv pentru care este necesară consolidarea resurselor alocate de BEI pentru pregătirea și supervizarea proiectelor din acest sector, inclusiv prin intermediul asistenței tehnice. În sfârșit, evaluarea a revelat că, dacă ar fi avut la dispoziție mai mult personal și mai multe mijloace de asistență tehnică, BEI ar fi putut, în mai multe cazuri, să ajute promotorii să dezvolte proiecte, fără să sugereze însă implicarea BEI într-un proces mai general de construcție la nivel instituțional, care, în orice caz, nu intră în atribuțiile sale.

2.2. Țări vecine

2.2.1. Vecinătatea mediteraneeană

În regiunea mediteraneeană, în special în urma introducerii FEMIP³, BEI s-a concentrat în direcția promovării dezvoltării sectorului privat și a unui mediu favorabil acestuia, inclusiv prin investiții în infrastructura economică din transporturi, energie, mediu și telecomunicații. După introducerea FEMIP în 2002 și consolidarea sa în 2006, activitatea BEI a fost din ce în ce mai mult recunoscută ca fiind o componentă valoroasă a politicii euro-mediteraneene și a Uniunii pentru Mediterana. Împrumuturile anuale au crescut de la o medie de 773 milioane EUR/an în perioada 2000-2002, la 1 378 milioane EUR/an în perioada 2007-2009. Deși împrumuturile BEI au atins plafonul total în cadrul mandatului precedent, iar ratele de împrumut în cadrul mandatului actual sunt conforme cu estimările, implementarea, pe risc propriu, a facilităților parteneriatului mediteraneean a fost, până acum, mai lentă. În cadrul

---

³ Facilitatea euro-mediteraneeană de investiții și parteneriat.

acestor facilități cu risc propriu, Consiliul guvernatorilor BEI a pus la dispoziție o sumă totală de 2 miliarde EUR⁴ pentru perioada 2007-2013, din care numai un procent de 14% era angajat la sfârșitul anului 2009.

Structura FEMIP, care presupune o combinație strânsă dintre împrumuturile acordate de BEI și resursele de finanțare nerambursabilă pentru asistență tehnică și capital de risc puse la dispoziție din bugetul UE, împreună cu implicarea îndeaproape a țărilor partenere în planificarea strategică a activităților BEI, arată că activitatea acesteia este ferm ancorată din punct de vedere politic între prioritățile UE.

În cadrul mandatului actual, împrumuturile acordate sectorului privat au reprezentat 35% din totalul semnăturilor, față de 23% în mandatul precedent. Creșterea a fost impulsionată de împrumuturile globale pentru IMM-uri (care au reprezentat 16% din totalul împrumuturilor acordate în cadrul noului mandat), de investițiile private în industrie (10%) și de încurajarea implicării sectorului privat, prin intermediul parteneriatelor public-private (PPP), în proiectele de mediu și în alte proiecte de infrastructură (9%). Mai mult, în ultimii trei ani, BEI a înregistrat progrese în implementarea pachetului special FEMIP, prin intermediul căruia BEI finanțează operațiuni cu risc ridicat în sectorul privat din țările mediteraneene. Activitatea de creditare a BEI în țările mediteraneene a fost în mod util completată de investițiile private, care s-au ridicat în ultimii cinci ani la o medie anuală la 44 milioane EUR. În pofida acestor progrese, sunt necesare eforturi suplimentare pentru susținerea dezvoltării sectorului privat local, care reprezintă o prioritate-cheie pentru țările mediteraneene, precum și a proiectelor emblematiche ale inițiativei „Uniunea pentru Mediterana”.

În mai 2008, Comisia a înaintat o propunere legislativă de modificare a articolului 23 din Regulamentul I EVP (Instrumentul European de Vecinătate și Parteneriat)⁵, care, dacă ar fi adoptată, ar autoriza BEI să utilizeze în cadrul FEMIP rambursările corespunzătoare operațiunilor anterioare, permițând astfel intensificarea sprijinului său pentru sectorul privat din țările mediteraneene. Propunerea a fost adoptată de Parlamentul European, dar Consiliul a amânat examinarea ei.

2.2.2. Vecinătatea estică și Rusia

BEI a semnat parțial fondurile corespunzătoare primului mandat pentru Rusia⁶ și celui de-al doilea mandat pentru Rusia, Ucraina și Moldova (85% din suma disponibilă de 100 milioane EUR și, respectiv, 46% din suma disponibilă de 500 milioane EUR). În cadrul mandatului următor, care este cel actual, până la sfârșitul anului 2009 a fost semnat numai un procent de 11% din suma disponibilă de 3,7 miliarde EUR. În cursul primului trimestru al anului 2010 au fost semnate trei noi operațiuni, în urma cărora suma totală utilizată s-a ridicat la 748 milioane EUR, reprezentând 20% din suma disponibilă. În ceea ce privește plățile, suma semnată în primul mandat a fost plătită integral, în timp ce, până la sfârșitul anului 2009, se plătise o treime din suma semnată în al doilea mandat. În cadrul mandatului actual, a fost plătit până la sfârșitul anului 2009 un procent de 29% din suma semnată.

---

⁴ În ceea ce privește perioada 2000-2006, a fost pus la dispoziție 1 miliard EUR în cadrul FEMIP I, din care a fost angajată suma de 0,63 miliarde EUR.

⁵ Regulamentul (CE) nr. 1638/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 octombrie 2006 de stabilire a dispozițiilor generale privind instituirea unui instrument european de vecinătate și de parteneriat.

⁶ Parteneriatul Dimensiunii Nordice privind mediul înconjurător.

Această absorbție lentă poate fi atribuită mai multor factori, printre care se numără, în special, orientarea sectorială restrânsă a mandatelor, mediul politic și economic din țările partenere sever afectate de criză, investițiile limitate efectuate de promotorii de proiecte în regiune, în sectoarele vizate de mandat⁷, precum și timpul necesar pentru stabilirea acordurilor de cofinanțare cu BERD. Câteva investiții au fost, de asemenea, întârziate ca urmare a slabei pregătiri a proiectelor și a capacității limitate de implementare de care au dispus promotorii în regiune. În plus, mai multe proiecte din sectorul transporturilor din Rusia au fost suspendate temporar ca urmare a disputelor UE-Rusia cu privire la taxele rutiere și la tarifele pentru transportul de mărfuri, precum și la drepturile de survol asupra Siberiei.

Relativa inflexibilitate a memorandumului de înțelegere (MoU) care reglementează cooperarea dintre Comisie, BEI și BERD, precum și resursele de personal limitate ale BEI au redus eficiența intervențiilor BEI în această regiune. În prezent, Comisia, BEI și BERD reexaminează memorandumul sus-menționat în scopul intensificării cooperării.

2.3. Asia și America Latină (AAL)

Decizia solicită în mod expres o reexaminare a obiectivelor mandatului AAL, care au fost extinse în cadrul mandatului actual pentru a include nu numai susținerea prezenței UE prin intermediul investițiilor străine directe (ISD) și al transferului de tehnologie și cunoștințe, ci și sustenabilitatea mediului, incluzând schimbările climatice, și securitatea energetică. Mai mult, i s-a solicitat BEI alinierea progresivă a activității sale la strategia de cooperare a UE, precum și extinderea finanțării la mai multe țări, inclusiv la cele sărace.

În ceea ce privește volumul, BEI a angajat întreaga sumă disponibilă în cadrul mandatului precedent pentru țările AAL și deja mai mult de 50% din plafonul corespunzător mandatului actual. În America Latină, în cadrul mandatului actual, cele mai multe împrumuturi (93%) au fost acordate în telecomunicații și în sectorul de producție, pentru susținerea prezenței UE. În paralel, BEI a acordat câteva împrumuturi (7%), mai ales în domeniul energiei regenerabile, în scopul sprijinirii sustenabilității mediului. În Asia, cele mai multe împrumuturi (76%) au vizat energia regenerabilă și măsurile de atenuare a efectelor unui dezastru natural, restul fondurilor fiind destinate ISD. BEI a încheiat, de asemenea, două operațiuni majore pe risc propriu: un împrumut-cadru de 500 milioane EUR în China pentru susținerea proiectelor legate de schimbările climatice și un împrumut pentru proiecte hidroenergetice în Panama. Reorientarea intervențiilor BEI către operațiuni cu valoare adăugată ridicată pentru susținerea sustenabilității mediului este considerată satisfăcătoare în Asia, dar ar trebui accentuată în America Latină. Ratele de plată sunt cele mai mari în aceste regiuni (80% din sumele angajate în mandatul precedent) și reflectă, de asemenea, ponderea relativ mare a proiectelor din sectorul privat, în cazul cărora plățile se efectuează deseori mai repede decât, de exemplu, în cazul proiectelor mari de infrastructură din sectorul public.

Evaluarea a arătat că atingerea numeroaselor obiective stabilite de mandatul AAL a fost prea dificilă pentru BEI, ca urmare a dimensiunii relativ mici a mandatului AAL, precum și a numărului foarte limitat de personal operațional al BEI și a lipsei resurselor concesionabile. De exemplu, pentru BEI este dificil să se orienteze către țările sărace, în special către cele care se confruntă cu cerințe stricte privind concesionalitatea în materie de debite. În plus, s-a constatat că nu există niciun motiv ca susținerea prezenței UE, în special susținerea ISD, să fie

---

⁷ Conform deciziei, în Vecinătatea Estică și Rusia, BEI trebuie să vizeze în mod deosebit transporturile, energia, telecomunicațiile și infrastructura de mediu. Finanțarea IMM-urilor a devenit doar recent eligibilă în țările partenere din Est.

menținută ca obiectiv în sine, deoarece BEI poate să finanțeze pe risc propriu acest tip de activitate care are o valoare adăugată limitată în comparație cu alte priorități susținute de BEI în cadrul mandatului, cum sunt sprijinirea măsurilor de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a efectelor acestora și utilizarea eficientă a resurselor.

2.4. Africa de Sud

În Africa de Sud, BEI a semnat integral suma disponibilă în cadrul mandatului precedent și a angajat deja 54% din suma disponibilă în cadrul mandatului actual. Proiectele de infrastructură din sectorul public (construcția de locuințe sociale la prețuri accesibile și infrastructura urbană asociată) și împrumuturile globale pentru IMM-uri s-au situat în centrul activității BEI. Activitatea de creditare a fost în mod util completată de rolul de consultant al BEI pentru fondurile cu capital de risc înființate de Comisie.

Operațiunile BEI în Africa de Sud au fost în mod special eficiente în sectorul public, în care este nevoie de investiții semnificative în domeniul infrastructurii economice și sociale. Operațiunile din sectorul privat au atins cea mai mare eficiență atunci când au fost efectuate în cooperare cu intermediari financiari locali. BEI a fost, de asemenea, în măsură să contribuie la integrarea regională prin exploatarea posibilităților sinergii cu activitatea desfășurată în cadrul Acordului de la Cotonou.

3. VALOAREA ADĂUGATĂ A OPERAȚIUNILOR BEI ȘI A GARANȚIEI UE

3.1. Valoarea adăugată financiară

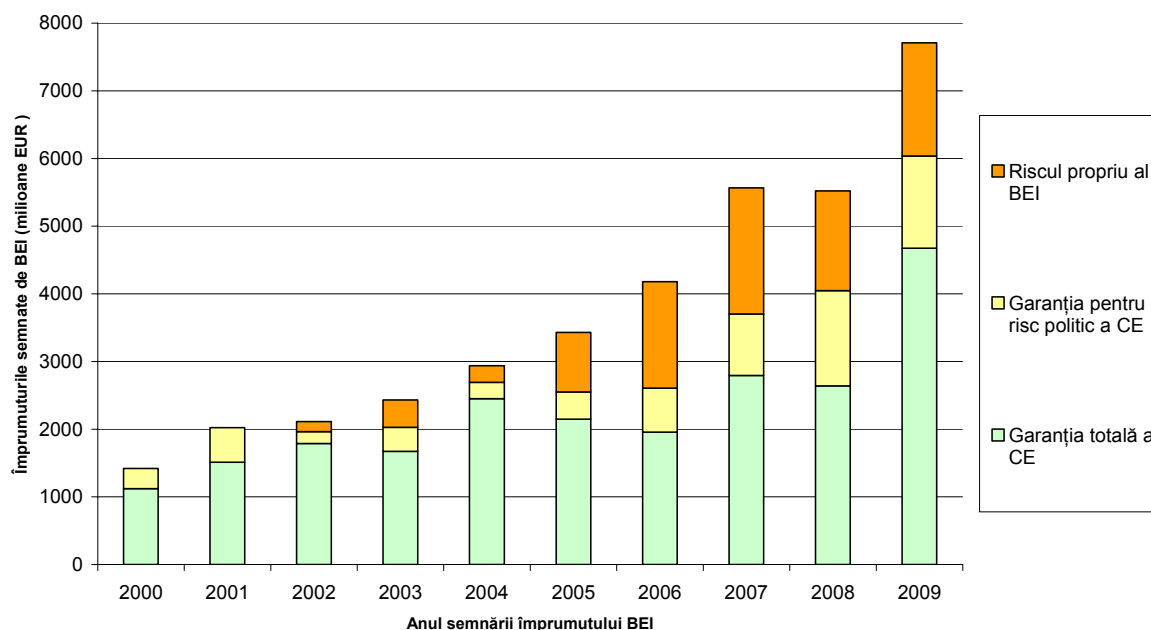
BEI furnizează valoare adăugată financiară în principal prin oferirea de împrumuturi cu sume mari, cu perioade de maturitate și de grație mai mari și în condiții atractive, care nu se regăsesc pe piață. În urma evaluării, s-a constatat că adăugarea a fost în mod deosebit ridicată în cazul operațiunilor din sectorul public, în special pentru investițiile în infrastructură. În sectorul privat, ca urmare a perioadelor de maturitate mai lungi ale împrumuturilor BEI, acestea devin adăugate în special în țările având piețe financiare mai puțin dezvoltate. S-a constatat că valoarea adăugată financiară a împrumuturilor cu perioade de maturitate mai mici destinate sectorului privat are mai mult un rol de catalizator, în sensul că ajută la atragerea cofinanțatorilor. Adăugarea împrumuturilor garantate ale BEI a fost relativ limitată în cazul creditării pentru susținerea ISD ale UE, pentru care finanțarea se obține mai ușor de la băncile comerciale, în condiții normale.

Garanția comunitară a fost instrumentul-cheie datorită căruia BEI a fost în măsură să intervină în numeroase țări și pentru numeroși împrumutători, pentru că a permis atât implicarea BEI în țări și în operațiuni cu risc ridicat, cât și oferirea unor condiții financiare mai atractive pentru împrumutători. Ca urmare a acestui fapt, Comisia și BEI trebuie să reexamineze limitele stabilite în acordul de garanție pentru operațiunile cu risc subsuveran, deoarece s-a constatat că acestea au restricționat efectiv accesul la împrumuturi al localităților mai mici, în special în unele țări precum Africa de Sud.

Decizia a solicitat BEI să mărească volumul operațiunilor în afara UE, fără să recurgă la garanția UE. Pentru țările aflate în faza de aderare, țările mediteraneene și țările din Vecinătatea estică inclusiv Rusia, BEI a instituit facilități intersectoriale pe risc propriu substanțiale. În plus, a fost instituită, de asemenea, o Facilitate pentru sustenabilitate energetică și securitatea aprovizionării cu energie, pe risc propriu, în valoare de 3 miliarde EUR, care a vizat, între altele, aspectele legate de schimbările climatice. Împrumuturile BEI

pe risc propriu sunt însă limitate la țările cu calificativ *investment grade* și la structurile cu calificativ *investment grade* din țările cu calificativ *sub-investment grade* (de exemplu Turcia), la fel ca și operațiunile ISD ale UE. În ultimii 3 ani, BEI a mărit volumul operațiunilor externe pe risc propriu, deși acestea au fost în principal orientate către țările aflate în faza de aderare (impulsionate de capacitatea ridicată de absorbție în Turcia și Croația) și China.

Tabelul 2 – Evoluția activității de creditare a BEI pe tip de garanție în perioada 2000–2009

Evaluarea a arătat că nevoile de investiții în regiunile incluse în mandatul BEI sunt atât de mari, încât împrumuturile garantate, limitate de bugetul UE supus din ce în ce mai multor constrângeri, trebuie completate cu o finanțare semnificativă pe risc propriu din partea BEI, în special pentru țări și operații cu calificativ *investment grade*. Prin consolidarea capacității sale de asumare a riscurilor în operațiunile externe, BEI poate furniza valoare adăugată evidentă prin utilizarea bilanțului propriu, concentrându-și în același timp operațiunile care beneficiază de garanție UE în țări și pentru activități care obțin mai greu finanțare de pe piețele de capital.

De asemenea, se poate obține mai multă valoare adăugată valorificând ocaziile de a furniza garanții în cadrul mandatului (acesta a inclus posibilitatea respectivă încă din 2007, dar BEI nu a semnat încă operațiuni de garantare în cadrul mandatului) astfel cum BEI procedează deja în țările ACP, în special în vederea furnizării de garanții intermediarilor financiari pentru a relaxa constrângerile de capital. Mai mult, departamentul de evaluare al BEI a concluzionat că valoarea adăugată a operațiunilor BEI ar crește dacă BEI ar avea un rol mai pronunțat în dezvoltarea sectorului financiar, precum și în finanțarea în monedă locală. În cel din urmă caz, este necesară însă existența unei piețe locale de obligațiuni sau a unei piețe swap.

3.2. Valoarea adăugată nefinanciară

În afară de aportul financiar semnificativ oferit împrumutătorilor, BEI contribuie în mod pozitiv prin procesul de evaluare pe care îl efectuează, bazat pe conformitatea cu standardele UE (în special în domeniul mediului și al achizițiilor publice), și prin expertiza tehnică și

economică a personalului său care se ocupă de proiecte. Valoarea adăugată a fost mai ridicată în cazurile în care BEI s-a implicat în pregătirea proiectelor prin intermediul asistenței tehnice, ori a ridicat standardele de proiect prin condiții contractuale. Au fost constatate unele puncte slabe în faza de monitorizare, în special în ceea ce privește urmărirea îndeplinirii obligațiilor contractuale și monitorizarea operațiunilor desfășurate prin intermediari financiari.

Evaluarea a condus la concluzia că există potențial pentru creșterea valorii adăugate, în special prin alocarea mai multor resurse pentru asistența tehnică destinată pregătirii și implementării proiectelor, precum și pentru monitorizarea mai strictă a acestora. În plus, în urma intrării în vigoare a deciziei în iulie 2009, i se solicită BEI intensificarea activității sale de susținere a obiectivelor politicii de dezvoltare a UE. Aceasta este o sarcină dificilă, având în vedere că modelul de funcționare al BEI nu este orientat către activități care utilizează intensiv resursele, precum finanțarea dezvoltării. Îndeplinirea acestei sarcini necesită, între altele, o consolidare a capacității BEI de evaluare a aspectelor sociale și a celor legate de dezvoltare, incluzând drepturile omului și riscurile asociate conflictelor, precum și de încurajare activă a consultanței și a prezenței la fața locului. În sfârșit, BEI trebuie să definească indicatori de performanță pentru îndeplinirea obiectivelor politicii de dezvoltare.

4. COOPERAREA CU COMISIA ȘI CU IFI/IFBE

4.1. Cooperarea cu Comisia

Evaluarea arată că, deși cooperarea dintre BEI și Comisie a fost foarte limitată înainte de 2000, aceasta s-a intensificat treptat în perioada 2000–2009. Această cooperare are loc la diferite nivele, de la dialogul pe teme de politică la programe comune și la colaborarea în teren, inclusiv prin participarea delegațiilor Comisiei. Condițiile în care se desfășoară această cooperare sunt stabilite într-un memorandum de înțelegere încheiat recent între cele două instituții. Totuși, s-a constatat că există posibilități de îmbunătățire a cooperării prin mai buna articulare a activităților celor două instituții și prin asigurarea unei mai mari coerențe și a unei mai bune integrări în fazele de programare și de implementare.

Un exemplu de cooperare între Comisie și BEI este FEMIP, care presupune un dialog mai apropiat în cadrul Comitetului director al FEMIP și în cadrul reuniunilor ministeriale, precum și programe comune în domeniul capitalului de risc și al asistenței tehnice. De asemenea, Comisia a instituit recent un număr de mecanisme financiare în cadrul IAP (Instrumentul pentru Asistență de Preaderare), al IEVP (Instrumentul european de vecinătate și parteneriat) și al ICD (Instrumentul de finanțare a cooperării pentru dezvoltare) pentru a combina subvențiile bugetare cu împrumuturile de la BEI, BERD și de la alte instituții financiare bilaterale și multilaterale europene. Aceste mecanisme se dovedesc a fi mijloace valoroase de creștere a eficienței ajutoarelor, de promovare a cooperării și de concentrare a resurselor în beneficiul țărilor partenere, deși coerența lor poate fi încă îmbunătățită.

În sfârșit, evaluarea a arătat că trebuie asigurat un dialog în amonte mai sistematic, inclusiv asupra documentelor strategice-cheie. BEI ar trebui să fie implicată într-o măsură mai mare de către instituțiile UE – Comisia și Serviciul European pentru Acțiune Externă recent înființat – în definirea politicilor și în elaborarea strategiilor de țară și de sector, care, la rândul lor, ar trebui introduse în strategiile care privesc activitatea BEI. La nivel de proiect, procedura de consultare prevăzută la articolul 19, al cărui scop este asigurarea conformității proiectelor BEI cu politicile UE înaintea aprobării finale a BEI, ar trebui consolidată de Bancă prin furnizarea unor informații mai ample privind contribuția operațiunii la îndeplinirea obiectivelor de politică ale UE.

4.2. Cooperarea cu IFI/IFBE

În decizie se prevede în mod expres ca BEI să-și desfășoare operațiunile din ce în ce mai mult în cooperare cu Instituțiile Financiare Internaționale (IFI) sau cu Instituțiile Financiare Bilaterale Europene (IFBE). A fost stabilită o cerință specifică privind cooperarea cu BERD (și cu Comisia) în Vecinătatea estică, Rusia și Asia Centrală.

Evaluarea arată că valoarea cofinanțării BEI-IFI/IFBE a crescut considerabil în ultimii ani, atingând 60% din finanțarea totală a BEI în 2009 în cadrul mandatului. În perioada la care se referă reexaminarea, BEI a încheiat progresiv o serie de memorandumuri de înțelegere (bilaterale și multilaterale) cu principalele IFI/IFBE în diferitele regiuni în care a desfășurat operațiuni. Unele memorandumuri au intrat în vigoare în cursul mandatului actual: memorandumul încheiat cu Comisia și BERD în Vecinătatea estică, Rusia și Asia Centrală, Acordul-cadru privind FIV (Fondul de investiții pentru vecinătate) și Acordul de încredere reciprocă cu Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) și Agenția franceză de dezvoltare (AFD) pentru regiunea mediteraneeană și Africa. Aceste memorandumuri reprezintă angajamente consolidate de cooperare în domeniul operațional. Prin creșterea cofinanțării și îmbunătățirea colaborării a crescut posibilitatea creării unei condiționalități coerente între IFI în ceea ce privește proiectele și sectoarele, astfel cum se solicită în decizie.

În ceea ce privește tipul cooperării operaționale, evaluarea a revelat că abandonarea cofinanțării paralele în favoarea finanțării comune poate, în anumite cazuri, să fie în interesul împrumutătorilor și să îmbunătățească în același timp eficiența contribuției financiare a IFI. În acest context, BEI trebuie să continue să promoveze, astfel cum se procedează în prezent și în cazul mecanismelor financiare-cheie ale UE din cadrul IAP, IEVP și ICD, conceptul de încredere reciprocă între BEI și alte IFI/IFBE. În acest mod, s-ar reduce dublarea eforturilor cofinanțatorilor și s-ar facilita elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor de către promotori, prin reducerea poverii administrative a acestora. Aceste acorduri trebuie să continue promovarea bunelor practici ale UE, precum cele din domeniul mediului și din cel al achizițiilor publice, luând în același timp în considerare și intensificând utilizarea sistemelor locale conform principiilor și obiectivelor Declarației de la Paris privind eficiența ajutoarelor și ale Agendei pentru acțiune de la Accra.

5. CONCLUZIE

Mandatul extern al BEI susținut de garanția UE s-a dovedit a fi un mijloc eficient în serviciul politicilor externe ale UE, prin finanțarea proiectelor relevante în țările partenere. În același timp, agenda externă în extindere și din ce în ce mai ambițioasă a UE indică necesitatea unei coerențe mărite a politicilor, precum și a creșterii sprijinului acordat țărilor partenere, de exemplu în activitatea de combatere a schimbărilor climatice și pentru utilizarea eficientă a resurselor, care au devenit o prioritate fundamentală a UE.

Coerența politicilor poate fi îmbunătățită prin asigurarea unei mai bune alinieri a domeniului mandatului la avantajele comparative și la mijloacele existente ale BEI, precum și prin ameliorarea orientării politicilor pentru a oferi BEI un rol mai accentuat de sprijinire a acestora.

În ceea ce privește implementarea, evaluarea conduce la concluzia că BEI și-a desfășurat operațiunile în mod eficient, dar această eficiență ar putea fi îmbunătățită prin întărirea capacității sale de sprijin pentru promotori pe toată durata de viață a proiectului. Sprijinul mărit acordat promotorilor de proiect devine mai relevant în condițiile în care Parlamentul

European și Consiliul pun un nou accent pe necesitatea stimulării dezvoltării economice și sociale. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, BEI ar trebui să-și sporească resursele umane dedicate activităților externe, precum și disponibilitatea de a acorda finanțări complementare.

Pe baza prezentei comunicări și a constatărilor raportului Comitetului director al „înțelepților” și ale evaluării externe, Comisia înaintează o propunere legislativă care urmărește îmbunătățirea conformității operațiunilor externe ale BEI cu obiectivele politicilor UE și creșterea valorii adăugate a acestor operațiuni în a doua jumătate a perioadei 2007–2013 acoperite de decizie.